

Som vårdgivare bör du känna till detta om patientförsäkringen

Enligt patientskadelagen är alla vårdgivare i Sverige skyldiga att ha en patientförsäkring. Försäkringen fungerar som ett ekonomiskt skydd för den som drabbats av en patientskada i samband med hälso- och sjukvård. Huvudprincipen för rätt till ersättning är att det uppkommit en skada som hade kunnat undvikas. Det innebär, vilket är viktigt att betona, att ingen behöver ha gjort något fel. Förutsättningen för ersättning och vilka typer av skador det gäller framgår av patientskadelagen - läs mer under rubriken "Patientskador".

Patientförsäkringen

Det finns flera försäkringsbolag hos vilka patientförsäkring kan tecknas. Det ojämförligt största är Lof (Lof regionernas ömsesidiga försäkringsbolag) som försäkrar landets alla regionfinansierade vårdgivare. När det gäller privata vårdgivare har dessa vanligtvis patientförsäkringen hos andra försäkringsbolag.

Du som vårdgivare har informationskyldighet

När en patient drabbats av en skada i vården är du som vårdgivare skyldig att informera om möjligheten att begära ersättning enligt patientskadelagen (3 kap 8 § första stycket 6 patientsäkerhetslagen (2010:659)).

Det är viktigt att patienten får reda på hos vilket försäkringsbolag patientförsäkringen är tecknad och hur skadeanmälan görs. När patienten anmält skadan till försäkringsbolaget utreder bolaget ärendet och bedömer om patienten har rätt till patientskadeersättning.

För att kunna informera patienterna behöver du som vårdgivare ha viss kunskap om patientförsäkringen. Nedan beskrivs de skadetyper som kan ge rätt till patientskadeersättning.

Patientskador

Det finns enligt patientskadelagen (1996:799) sex olika slag av patientskador: behandlingsskada, materialskada, diagnosskada, infektionsskada, olycksfallsskada och medicineringskada.

Behandlingsskada

Med behandlingsskada avses en skada som är orsakad av undersökning, vård, behandling eller liknande åtgärd. En förutsättning för ersättning är att skadan hade kunnat undvikas. Vid bedömningen prövas inte om något fel har begåtts utan endast frågan om undvikbarhet. I första hand görs en bedömning av om det förfarande som valts, exempelvis en operationsmetod, hade kunnat utföras på något annat sätt som inneburit att skadan undvikits. I andra hand görs en bedömning av om skadan hade kunnat undvikas genom ett annat tillgängligt förfarande, exempelvis en annan operationsmetod. Bedömningen sker i efterhand genom ett så kallat facitresonemang med den kunskap som då finns.

Materialskada

En materialskada föreligger om skadan är orsakad av fel på en medicinteknisk produkt eller annan sjukvårdsutrustning som exempelvis apparater, instrument, redskap eller andra hjälpmedel inom hälso- och sjukvården. Även felaktig hantering av sådana produkter kan vara en materialskada, exempelvis om vårdpersonalen inte har följt bruksanvisningen.

Diagnosskada

När symtom missats eller tolkats felaktigt kan detta leda till att vård inte sätts in i tid eller att vården får fel inriktning. Det räcker dock inte att diagnosen är felaktig. Dessutom måste det ha uppkommit en merskada för att ersättning ska kunna lämnas. Detta är exempelvis fallet när felaktig eller fördröjd diagnos inneburit en försämring av grundsjukdomen eller merskada av annat slag har orsakats.

Patientskadenämnden

Vid diagnosskador används inte, som vid behandlingsskador, något facitresonemang. I stället är det diagnostidpunkten som är avgörande vid bedömningen.

Infektionsskada

Om en infektion bedöms vara överförd från vårdens sida görs en skälighetsbedömning där man tar ställning till om skadan ska tålas utan ersättning eller inte. Ju allvarigare grundsjukdomen är desto större komplikationer får patienten tåla utan rätt till ersättning. Vid ökad risk för infektion är möjligheten till ersättning mindre. Ersättning kan alltså lämnas i de fall där det råder ett större missförhållande mellan grundsjukdomen och skadan på grund av infektionen. Ersättning kan även lämnas i de fall då skadan kunnat undvikas.

Olycksfallsskada

Ersättning för skada på grund av olycksfall kan lämnas om olycksfallet har samband med de speciella risker som kan uppkomma i vård-situationen. Ett olycksfall som lika gärna hade kunnat inträffa på vilken annan plats som helst, exempelvis i hemmet, ger inte rätt till ersättning. En förhöjd olycksfallsrisk kan föreligga när en patient är omtöcknad efter en operation eller är dement. Vårdpersonalen har exempelvis inte satt upp sänggrindarna på patientens säng eller inte ledsagat patienten vid toalettbesök trots att detta borde ha skett. Om vårdpersonalen inte beaktat sådana förhållanden tillräckligt och ett olycksfall inträffat kan det vara fråga om en olycksfallsskada.

Till olycksfallsskadorna hör även skador vid sjuktransport och skador vid brand eller annan skada på vårdlokaler eller utrustning.

Medicineringsskada

Vissa skador som har samband med läkemedels-hantering kan ersättas som en patientskada. Detta gäller när läkemedel har förskrivits eller lämnats ut i strid med föreskrifter eller anvisningar. Det kan exempelvis handla om att dosering varit felaktig eller att det funnits kontraindikation mot att sätta in ett läkemedel. Det kan också vara fråga om att fel

läkemedel av misstag expedierats på apotek. Biverkningar av läkemedel ersätts däremot inte genom patientförsäkringen utan hanteras av Läkemedelsförsäkringen.

Patientskadenämnden

Om en patient inte är nöjd med försäkringsbolagets beslut i ett ärende om patientskada, kan patienten begära prövning i Patientskadenämnden. Nämnden verkar för en enhetlig och rättvis tillämpning av patientskadelagens regler om patientskade-ersättning. Prövningen i Patientskadenämnden är kostnadsfri. Nämndens beslut är rådgivande men försäkringsbolaget, som fattar slutligt beslut i ärendet, följer regelmässigt det nämnden beslutat. Är patienten inte nöjd med försäkringsbolagets slutliga beslut finns möjligheten att vända sig till domstol.

Patientförsäkringsföreningen

De försäkringsbolag som meddelar patient-försäkring ingår i Patientförsäkringsföreningen. Om en vårdgivare inte har tecknat patientförsäkring kan en patient anmäla sin skada till Patientförsäkrings-föreningen. Det ger patienten samma möjligheter till ersättning som om vårdgivaren hade haft en patientförsäkring.

Patientförsäkringsföreningen har rätt att i efterhand återkräva utbetald ersättning av den oförsäkrade vårdgivaren. En oförsäkrad vårdgivare får också betala en så kallad patientförsäkringsavgift till Patientförsäkringsföreningen för den tid som försäkring saknats. Det är viktigt att du som vård-givare läser försäkringsvillkoren och tar del av eventuella förändringar så att du hela tiden har ett fullgott försäkringskydd.

Det är du som vårdgivare som ska kunna visa att du har patientförsäkring tecknad, annars kan du debiteras patientförsäkringsavgift 10 år bakåt i tiden. Ett tips är därför att alltid spara försäkringsbrev.

Mer information hittar du här:

www.patientskadenamnden.se
www.pff.se

Patientskadenämnden

Du är alltid välkommen att kontakta oss om du har frågor.

E-post: info@patientskadenamnden.se

Telefon: 08-522 787 44